

S/3

Samverkan eller isolering?

Det problem som ovanstående rubrik utpekar behandlades i går i Svenska Morgonbladet och Stockholms-Tidningen under beteckningen "allians eller neutralitet". Skillnaden i uttrycksätt antyder de olika ståndpunkterna; medan orden samverkan respektive neutralitet är värdebetonade, har orden isolering och allians en oroande klang. Trots detta anser Dagens Nyheter att de här använda uttrycken är mera korrekta, ty någon allians i vanlig mening eftersträvas icke av någon, och om total neutralitet kan det på grund av vår anslutning till FN icke vara fråga.

De båda nämnda tidningarna kommer till ungefär samma slutsats — de tar avstånd från samverkans-tanken —, men deras motiveringar är fortfarande så helt motstridiga att man frestas anbefalla dem att först bekämpa varandra för att sedan vända sig mot Dagens Nyheter. Enligt Stockholms-Tidningen kan västmakterna inte hjälpa oss, enligt Svenska Morgonbladet hjälper de oss oberoende av varje avtal; därför är, säger man från stridiga utgångspunkter, en organiserad samverkan av ringa eller intet värde.

Låt oss först diskutera det sistnämnda resonemanget. Svenska Morgonbladet ställer frågan varför — såsom Dagens Nyheter påstått — en hjälp i dagens läge är sannolik, men icke kan anses vara säkerställd för framtiden. Detta är en kärnpunkt i problemet; att ge ett säkert svar är naturligtvis omöjligt, men Dagens Nyheter vill gärna precisera sin mening. Den går, i starkaste förkortning, ut på att för närvarande samverkanslinjen är så dominerande i USA att en hjälp, om vi nu bleve överfallna, är att räkna på. Men risken ligger däri att opinionen i USA, som till stor del bestäms av ideella känslor och föreställningar, kan

ändras om de europeiska staterna inte visar samarbetsvilja. Man skall icke föreställa sig att USA på grund av sitt världspolitiska läge är tvunget att hjälpa en angripen europeisk stat; tvärtom anser många amerikaner som föga påverkas av känslökäl att Europas svaghet och USA:s styrka pekar på isolationism, på ett övergivande av detta Europa, som det kostar så mycket att klara ekonomiskt och som i så ringa utsträckning kan medverka till sitt eget försvar. Vinner denna riktning överhand, är Europa förlorat. Och en europeisk politik som på en gång räknar på USA:s hjälp och vägrar att ta position för denna hjälp är det starkaste stödet åt amerikansk isolationism — en sådan politik betraktas lätt som på en gång feg och vacklande, och det är förstäligt. Den fruktansvärda fara som ligger häri har ännu inte uppfattats av svensk opinion.

Stockholms-Tidningen åter befarar att USA, åtminstone för lång tid framåt, inte kan effektivt hjälpa oss vid ett krig. Men det betonas samtidigt att USA i längden blir segrare. Den naturliga konsekvensen av detta resonemang synes just vara att söka garanti för vårt oberoende i USA. Ty Ryssland känner — lika väl som Stockholms-Tidningen — Amerikas överlägsenhet; inför en samverkan vågar Ryssland intet angrepp på små- och mellanstater i Europa, och därmed tryggas freden både för oss och världen. Detta är det väsentliga — den synpunkten beaktar inte någon av de båda tidningarna. Det gäller att säkra freden för alla genom samverkan, liksom den enskilda staten söker trygghet genom ett starkt försvar. För detta ändamål är ett skandinaviskt förbund otillräckligt eller, rättare, betydelselöst, låt oss därför åtminstone avskriya den illusionen.

Ett annat missförstånd är att, såsom Svenska Morgonbladet skriver, samverkan "skulle komma att innebära att vi blev en kugge i det stora västmakthjulet". Det är inte fråga om en allians av detta slag. Uppgifterna från Washington tyder på att USA är berett att helt enkelt garantera oberoende för de europeiska stater som så önskar. Tror någon att USA tänker sig en allians enligt vilken Sverige skulle skynda den amerikanska jättemakten till hjälp i andra delar av världen? Naturligtvis inte. Det starka försvar som den citerade tidningen kräver som skydd är säkerligen den enda "förpliktelse" som USA begär. Och man bör komma ihåg att en biståndsgaranti från USA:s sida innebär vad som ligger i ordet, den är icke, såsom då den ryska statsledningen talar härom, liktydig med beroende och underkastelse.

Slutligen: det gäller icke, såsom en av de båda tidningarna antyder, att ta ett svenskt initiativ. Det gäller, såsom andra tidningar fastslår, att vara beredd på en positiv prövning av samverkansfrågan. Att uppfattningen om att vägen till fred går i denna riktning allt starkare vinner terräng visar åtskilliga uttalanden, även i de kritiskt inställda tidningarna. Efter hand måste, därom är Dagens Nyheter förvissad, denna uppfattning bli förhärskande bland de ärliga demokraterna i vårt land. Om de andra bekymrar vi oss inte — för dem är fred och frihet det samma som ett ryskt och kommunistiskt Sverige.